

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Directie Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit
t.a.v. Zienswijze ontwerp 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn en plan-MER
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Deze brief is uiterlijk 18-10-2021 per e-mail verstuurd naar planMER7eAP@minlnv.nl

Putten, 18 oktober 2021

Kenmerk: B4461-1

Betreft: zienswijze ontwerp 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn op de land- en tuinbouw

Geachte heer, mevrouw,

De Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV), een vereniging die als doel heeft het behartigen van belangen van de melkveehouders heeft kennisgenomen van de mogelijkheid om te reageren op het 7^e actieprogramma Nitraatrichtlijn. Dit ontwerp 7^e APN heeft een zeer grote impact voor de bedrijfsvoering van de Nederlandse melkveehouders door de maatregelen die voorliggen.

Het heeft de NMV dan ook bevreemd dat vooraf niet met ons als belangenbehartiger gecommuniceerd is over de invulling van het 7^e actieprogramma.

Voor de NMV staan de doelen uit de Nitraatrichtlijn, kwaliteit van grondwater en oppervlaktewater, voorop. Dat is de afgelopen 30 jaar flink verbeterd. Zelfs bij derogatiebedrijven welke meer dierlijke mest mogen gebruiken blijkt dat doelen in het grondwater gehaald worden. Tot 2017 was er een heel duidelijke lijn van verbetering te zien, helaas heeft de droogte de 3 jaren daarop weer een stijging van de nitraatconcentraties. De meeste gebieden in Nederland blijven nog onder de gestelde norm van 50 mg. Daarnaast is er nog onvoldoende bekend of deze stijging incidenteel is en wat de ecologische gevolgen op de langere termijn zijn.

De voorgenomen maatregelen uit het 7^e actieprogramma zijn in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel doordat de economische en sociaaleconomische impact analyse en een praktijktoets met nulmetingen ontbreken. Daarbij is het effect van de maatregelen op de doelen van de Nitraatrichtlijn niet onderzocht en gemeten.

De NMV vindt dat beleid en daarbij behorende maatregelen niet gestoeld mogen en kunnen worden op aannames met zeer grote mate van onzekerheid.

Voor de Nederlandse bedrijven heeft de verbreding van de teeltvrije beschermingszones voor gras en bouwland bij watervoerende sloten en wateren tot gevolg dat er veel functionele teeltbare en bemestbare landbouwgrond uit productie wordt onttrokken.

Bufferstroken hebben negatieve gevolgen voor het grondgebonden zijn van bedrijven.

Het tekort aan landbouwgrond heeft negatieve gevolgen voor de plaatsingsruimte van de dierlijke mest. U kunt denken aan gevolgen voor mestverwerkingseisen die als gevolg van dergelijke wijzigingen ontstaan.

Met minder bemestingsruimte neemt het aantal uren weidegang af welke weer gevolgen hebben op het ammoniakbeleid.

Zonder herstel van het aantal kg melkveefosfaatreferentie (het recht om melkvee te mogen houden met minder grond volgens art. 21a van de Meststoffenwet) de wet grondgebonden melkveehouderij wordt het strafbaar om dezelfde melkveestapel zonder verlies van percelen te houden. Herstel kan alleen met grond.

Door deze verzwaring kan de mestafzet "boer-boer regeling" (25% van de produceerde mest als 75% op eigen grond kan) in gevaar komen en zal dat zorgen voor meer en hogere laboratoria- en loonwerkkosten. Het milieu is niet met kalenderlandbouw gebaat als boeren niet meer acuut kunnen reageren op de beste bodem- en weersomstandigheden en afhankelijk worden van termijnen van loonwerkers die moeilijk aan medewerkers kunnen komen. Als vanggewassen ook op klei toegepast moeten worden veroorzaakt dat onredelijke werkpieken bij loonwerkers als kalenderlandbouw de norm is.

Andere belangrijke gevolgen die bufferstroken veroorzaken zijn:

- Dat er landbouwgrond aangekocht moet worden om het verlies aan productieve grond te compenseren zowel aan gewassen als mestplaatsingsruimte als de wet grondgebonden veehouderij.
- Stijging van grondprijzen door de vergroting van onrendabele delen landbouwgrond.
- Stijging van mestafzetkosten.
- Stijging kosten ruw- en krachtvoer.
- Ook beoogt de minister dat alle mest verwerkt moet worden op het moment dat een bedrijf niet meer volledig grondgebonden is. Deze verwerkingskosten ontbreken nog.
- Extensievere melkveebedrijven krijgen minder ruimte om mest van melkveebedrijven met een overschot te ontvangen, hierdoor missen ze niet alleen een waardevolle meststof maar ook inkomen.
- Vermogensschade hetzij door functieverlies hetzij door gedwongen teelten zorgt voor een lagere waardering door banken waardoor de rentelast verhoogd wordt.

Goede landbouwpraktijken en duurzame bouwplannen hebben niets te maken met een datum (oktober) op een kalender maar met kennis, inzichten en omstandigheden. De landbouw is al eeuwenlang afhankelijk van weersinvloeden die zich totaal niet houden aan een kalender, zo kan het in mei nog vriezen waardoor groeiseizoen stagneert terwijl er in oktober nog zeer warme dagen kunnen zijn en de gewassen nog groeien.

Goede landbouwpraktijken moeten integraal bekeken worden.

Zo wordt de bodemkwaliteit en dierenwelzijn geraakt op het moment dat onrijpe gewassen geoogst moeten worden om te voorkomen dat er een strafbaar feit ontstaat.

Het gaat erom dat er een betere bodemkwaliteit ontstaat welke ook een positief effect heeft op het klimaat en biodiversiteit. Maar dat zal er ook gekeken moeten worden naar het bewerken

van de bodem, de weersinvloeden, bemesten en teelten. Ook moeten doelen (zoals stikstof, fosfaat, klimaat en water) meer met elkaar in evenwicht gebracht moeten worden.

Nu worden we als agrariërs gedwongen door straffe maatregelen te nemen die een zeer negatief en averechts effect hebben op andere doelen. Het doel is wat meer biodiversiteit in en rond de watergangen, de laatste millimeter mag dan niet doorslaggevend zijn, nog los gezien van het feit dat u nu niet lang niet alle wateren/boerenloten in Nederland monitort op ecologie en chemische waterkwaliteit voor de verantwoording aan de EU. Wat hebben deze regels voor doel als er nauwelijks ecologische en chemische monitoring is op de duizenden hectares boerenland/water/bufferstroken die onttrokken worden aan de teelt en bemesting? De ecologische doelen zijn honkvast. Hoe zorgt u voor monitoring op al die bufferstroken bij water?

Ook innovatie wordt door de maatregelen uit het 7^e actieprogramma ernstig belemmerd. Terwijl goede landbouwpraktijken op zoek is naar nieuwe kansen en mogelijkheden.

De maatregelen geven ongelijkheid. De grasrijke gebieden op klei en veen hebben over het algemeen veel meer water en watergangen en zullen dus door de bufferstroken veel meer in hun areaal landbouwgrond getroffen worden maar ook economisch zal dat grote gevolgen hebben.

Uit recent onderzoek door een onderzoeker van Louis Bolk is gebleken dat juist gangbare landbouw beter scoort op de doelen op water- en biodiversiteit.¹

"Landbouwgraslanden bleken op perceelniveau in en boven de grond meer dier- en plantensoorten te bevatten dan de graslanden in natuurgebieden.

Maar in de verschillende percelen zag je wel veel dezelfde soorten. Dat is ook belangrijk, want op landbouwpercelen vindt je grotere aantallen regenwormen. Die zijn ontzettend belangrijk als voedsel voor weidevogels. De natuurgraslanden bleken op perceelniveau weliswaar minder soorten te bevatten, maar door de grote variatie tussen percelen was over de twintig graslanden gezien juist een hogere biodiversiteit dan in de twintig landbouwgraslanden."

Ook stelde Deru vast dat de landbouwgraslanden in het veenweidegebied regenwater beter kunnen opnemen dan natuurgraslanden. "Regenwormen en wortels zorgen voor een grotere sponswerking in de landbouwpercelen. Vooral bij pieken in de regenval is dat interessant, want landbouwgraslanden vangen het water tot wel vijf keer sneller op."

Dit onderzoek maakt duidelijk dat minder mest juist tot meer uitspoeling leidt en averechts werkt op de beoogde milieudoelen.

Dit onderzoek laat zien dat op één onderdeel, dus geen integraal beleid gemaakt wordt het desastreus is voor de milieudoelen.

Het PBL komt inmiddels tot inkeer als het gaat over de eenzijdige focus op stikstof als het gaat over het realiseren van milieudoelen.²

¹ <https://www.h2owaternetwerk.nl/h2o-actueel/combineer-landbouw-en-natuur-voor-waterbeheer-en-biodiversiteit>

² <https://www.melkvee.nl/artikel/426153-pbl-stikstof-niet-langer-centraal-stellen-in-natuurbeleid/>

Volgens de toegevoegde CDM adviezen zijn de doelen nagenoeg onhaalbaar. *'De onzekerheden in de berekende effecten zijn relatief groot. Mede daarom pleit de CDM voor een gefaseerde en gebiedsgerichte invoering van duurzame bouwplannen, afhankelijk ook van de economische effecten (die nog door WUR worden verkend). Invoering via pilots kunnen starten in gebieden met duidelijke knelpunten als het gaat om waterkwaliteit, zoals in het zuidelijkzandgebied. Ook adviseert CDM de kader voor duurzame bouwplannen verder differentiëren naar teelten en grondsoorten om de effectiviteit te vergroten.'*

Het is niet toegestaan om onhaalbare regels op te stellen, onhaalbare doelen na te streven.

Uit het rapport 'Nitrates leaching from liquid cattle manure compared to synthetic fertilizer applied to grassland or silage maize in the Netherlands' blijkt dat kunstmest meer uitspoelt dan verwacht. Dit rapport is in 2017 verschenen en was niet bekend tijdens het maken van het 6^e AP. NMV heeft u toen ook al verzocht om dit rapport alsnog mee te nemen in de beoordeling van de maatregelen. In het beleid wordt er telkens weer vanuit gegaan dat stikstof minder uitspoelt bij de toepassing van kunstmest. Kunstmest wordt vooral veel in de akkerbouw gebruikt omdat zij beperkt zijn in de hoeveelheid dierlijke mest, qua beleid en qua aanbod. De NMV denkt dat er veel winst te behalen valt door daar meer dierlijke mest toe te staan ten koste van de inzet van kunstmest.

Het verminderen van kunstmestgebruik dient veel meer doelen! De kunstmestproductie vergt het gebruik van een aanzienlijk deel van de aardgasproductie in Nederland. Het verminderen van kunstmestgebruik draagt bij aan het halen van de klimaatdoelen. Daarnaast draagt kunstmest niet bij aan het opbouwen van organische stofgehalte in de bodem. Dierlijke mest doet dat wel en geeft een betere bodemkwaliteit, waar we ons juist met elkaar voor willen inzetten. Helaas is de optie van kunstmest vervangen door dierlijke mest niet berekend. NMV vraagt dringend dit alsnog te doen.

In de Belgische en Duitse grensregio's waar men geen derogatie en minder vee heeft laten zien dat de waterkwaliteit slechter af is met minder vee en mest dan die in Nederland. Het is dan ook een utopie dat de Nederlandse laaggelegen delta die veel water ontvangt uit de buitenlandse beken en rivieren invloed heeft op de buitenlandse waterkwaliteit. Dat buitenlands water is net voor de grens schoner omdat Duitsland en België niet hun hele land hebben aangewezen als kwetsbaar gebied. U moet zich realiseren dat dit buitenlands water in tijde van extreme droogte tot in het IJsselmeer wordt gepompt. Het aanwijzen van heel het land als kwetsbaar gebied is een misvatting uit de jaren 90 die de melkveehouders niet aan te rekenen is. We moeten niet vergeten dat de waterkwaliteit al decennia fors verbeterd is. Nederland dient terug te gaan naar EU voor een herziening van haar kwetsbaar gebied en zich te focussen op gebieden met problemen.

De EU die farm to fork nastreeft heeft lange tijd een belangrijk onderzoek genegeerd dat uitwijst dat er dan minder voedsel van eigen bodem komt, het meer ruimte kost en de prijs voor de consument hoger wordt. Dat beeld wordt door de universiteiten van Kiel en Wageningen bevestigd. Extensivering kost fors meer schaarse ruimte, terwijl de vraag naar voedsel wereldwijd toeneemt, het inkomen voor boeren verslechtert en de prijs voor consumenten stijgt.³ Voldoende voedsel is een van de vereisten voor behoud van de wereldvrede. Zowel

³ <https://www.foodlog.nl/artikel/minder-voedsel-meer-landgebruik-en-hogere-prijzen-rapport-over-green-deal-b/>
<https://www.boerenbusiness.nl/artikel/10894669/kritiek-op-farm-to-fork-strategie-zwelt-aan>

binnen Nederland als de EU is er nagenoeg geen aandacht voor de gevolgen van voedsel van eigen bodem en wordt met handelsverdragen voedsel geïmporteerd dat hier niet geproduceerd mag worden. De ideeën uit het 7^e AP zorgen mede voor de gevolgen die de NMV schetst te meer omdat de ruimte kostende bufferzones beoogt worden door allerlei EU visies.

De NMV pleit ervoor om meer uitspoeling vriendelijke gewassen op perceel niveau toe te laten/ te voegen aan derogatie zodat meer soorten bedrijven hier gebruik van kunnen maken. Over het algemeen is het economisch rendement lager en deze teelten dienen op een boervriendelijke wijze gestimuleerd te worden.

Te veel wettelijke verplichten heeft tot gevolg dat er niet meer beloond mag worden voor inspanningen door staatssteun regels. Het bekendste voorbeeld zijn de vanggewassen op zand en löss die niet onder de GLB-vergroeningsregels mogen vallen.

ACM was er helder over dat de consument over het algemeen kiest voor betaalbaar voedsel ⁴. De boeren met een modaal inkomen die 24*7 zich inzetten voor onderhoud en beheer van het mooie Nederlandse landschap en zorgen voor betaalbaar voedsel voor iedereen in de EU mogen niet alleen de rekening krijgen.

Op derogatiebedrijven die meer dierlijke mest mogen aanwenden is het wettelijk doel de waterkwaliteit juist beter. Op graasdierenbedrijven worden heel weinig gewasbeschermingsmiddelen gebruikt.

De Kamerbrief I&W met kenmerk IENW/BSK-2021/130866 van 10 mei 2021 bevestigt het beeld dat de waterkwaliteit fors verbeterd is en dat niet overal in Nederland de doelen gehaald kunnen worden.

Volgens de Kamerbrief van 15 juni 2020 met kenmerk IENW/BSK-2020/108239 is het drinkwater van goede kwaliteit en voldoet 99,9% van de metingen aan de normen wordt voldaan.

Sociaaleconomisch horen runderen zoals vastgelegd door de oude meesters als cultureel erfgoed thuis in de weides langs water, die ook als drinkwater voor vee dienen.

Het is ongewenst dat de waterschappen zonder nulmeting en twijfelachtige modelmatige wetenschappelijke onderbouwing als hoofdregel uit dienen te gaan van 5 meter beschermingszone. De basis dient te zijn dat met nulmetingen op proeflocaties aantoonbaar een verbetering gemeten wordt alvorens vele hectares uit productie genomen worden.

Volgens Boerderij.nl dreigt maar liefst 5% landbouwgrond bufferstrook te worden. De bufferstroken betekenen een afname van 1% in kleigebieden als gedraineerde percelen niet worden meegenomen en tot 8% in veenweidegebieden als gedraineerde percelen wel worden meegenomen. Bij beken gaat er over 712 km waterloop (365 ha.) en bij de grote wateren als meren en rivieren 12700 km perceelrand (6078 ha)

⁴ <https://www.acm.nl/nl/publicaties/acm-betalingsbereidheid-consument-nu-nog-grootste-belemmering-voor-omschakeling-naar-duurzame-landbouw>

Langs de overige sloten wordt een bufferstrook van 2 meter voorgesteld, het gaat dan over 37.430 ha. Dat komt overeen met 1,5% van het bouwland en 6,3% van grasland en 2,9% van maisland. Als waterschappen ook hier 5 meter willen aanhouden is het potentiële areaal 100.000 ha.

Percelen langs grote wateren worden als een KRW project is gerealiseerd wordt het jaarlijkse beheer via RWS d.m.v. inschrijving uitgeschreven. Als er geen ruimte is voor mest is het te verwachten dat de boeren zich niet meer inzetten en het Ministerie voortaan zelf onderhoud kan gaan doen inclusief het opruimen van zwerfvuil op duizenden hectares.⁵

Het blijkt dat nu de riolen die in stedelijk gebied zijn gesplitst zijn/worden voor nieuwe problemen zorgen en hemelwater van verhardingen lozen op oppervlaktewater of grondwater. Daar komen meer stoffen/bestrijdingsmiddelen inclusief hondenuitwerpsel in voor uit particuliere bronnen.⁶ Het waterschap is ten onrechte mild voor gemeenten maar streng voor de boer. Ook van wegen komen allerlei stoffen zonder tussenkomst van waterzuivering in het water terecht door de ontvlechting. *'Het is namelijk bekend dat afstromend hemelwater bepaald niet schoon is. Terwijl het hemelwater afstroomt over daken, wegen, parkeerplaatsen en andere verhardingen neemt het vuil mee.'*⁷

Het eigendomsrecht wordt mede maatregelen volgens het EVRM wordt geschaad.

Dit voorstel staat haaks op het idee dat de minister voor heeft met kringlooplandbouw.

Nadat we twee hele droge zomers hebben gehad waarbij nutriënten uit mens en dier veel minder verdund werden met water hebben we in juli 2021 het andere uiterste gehad. Terwijl er twee jaar werd geframed dat de landbouw het water stal was de landbouw met meer dan 30.000 ha. buitendijks wel van belang om het hoge water te ontvangen. De bijzondere overstromingen de ergste sinds de zomer uit de jaren 80 langs de grote en kleine rivieren hadden tot gevolg dat de riool overstorten opgezet werden met als gevolg dat in het stroomgebied van de Maas/Dommel tot in het najaar nog te veel E-coli's (poepbacteriën) werden gemeten waardoor jaarlijkse zwemevenementen daar niet door konden gaan.⁸

Voor het halen van de KRW doelen is er veel focus op chemische waterkwaliteit terwijl de Nederland nagenoeg niets onderneemt op het gebied van de tweede pijler de ecologische kwaliteit, de aanpak van de exoten die geen natuurlijke vijanden hebben.

Het is algemeen bekend dat de Amerikaanse rivierkreeft een actieve beheersing een gevaar is voor de ecologische KRW-doelen. Met het oog op schaarse ruimte kan de KRW ecologische doelen gemonitord worden in bestaande natuurgebieden met water in het natuurnetwerk, zonder dat telkens een aanslag gedaan wordt op boerenland.

⁵ <https://www.boerderij.nl/5-procent-landbouwgrond-dreigt-bufferstrook-te-worden>

⁶ <https://stichtingagrifacts.nl/wp-content/uploads/2021/03/Waterschap-mild-voor-gemeenten-en-streng-voor-boer.pdf>

⁷ <https://www.h2owaternetwerk.nl/vakartikelen/afkoppelen-van-hemelwater-aandacht-voor-de-waterkwaliteit>

⁸ <https://www.fightcancer.nl/event/swim-to-fight-cancer-den-bosch/home>

Wij zijn als vakbond doende bij en met onze leden de concrete inkomensgevolgen in beeld te brengen. Het gaat niet om modelberekeningen, maar om concrete gevolgen binnen het bedrijf. De eerste resultaten zijn binnen. Het gaat om niet te compenseren kostenverhogingen die leiden tot verlaging van het gezinsinkomen (eigen arbeid) variërend tussen de 4000 en 38000 euro per jaar; procentueel hebben we het in concrete gevallen over daling van het gezinsinkomen met percentages tussen de 6 en 15 % op jaarbasis. Los van de vermogensschade op de gronden is dit werkelijk ongekende daling van de boerengezinsinkomens; een daling die ten gevolge van overheidsmaatregelen in geen enkele sector ooit is vertoond en geaccepteerd. Wij zetten als vakbond ons onderzoek naar de inkomensgevolgen voort. In de bijlage ontvangt u enkele praktijkvoorbeelden van bedrijven met derogatie.

Het uitgaan van een maximum percentage verlies aan productieve landbouwgrond geeft recht aan de grote impact van dit voorstel.

Er volgt nu een voorstel die het gevolg is van enkele extreem droge jaren en de beoogde doelen zijn niet op projectbedrijven gemeten maar modelmatig met grote onzekerheden berekend. De NMV maakt zich dan ook grote zorgen over de impact van dit ontwerp 7^e APN op Nederlandse melkveehouders, zowel praktisch als economische, en verzoekt u boeren de ruimte te geven voor vakmanschap, hun inzet te waarderen, en bezwaren serieus te nemen.

Op de valreep is op 18 oktober na kantoortijd het onderzoeksrapport beschikbaar gekomen. Deze bevestigt een zorgelijk beeld van *'de onderzoekers dat de voorgestelde maatregelen ook forse impact kunnen hebben op veehouderijbedrijven die geen gebruikmaken van derogatie. Ook komt er extra druk op zowel de grond- als de mestmarkt te staan als de voorstellen in het zevende actieplan beleid worden. Bovendien wordt er minder opbrengst verwacht met de voorgestelde verplichting om per 1 oktober een vanggewas te telen. Een vroegere oogst zorgt immers voor kleinere opbrengsten.'*⁹

Hopende u hiermee van voldoende informatie te hebben voorzien. Graag ontvangen wij de commentaarnota waar de reacties in behandeld worden.

Met vriendelijke groet,

Nederlandse Melkveehouders Vakbond

H. Bleker
interim-voorzitter

bijlagen

---

⁹ <https://www.boerderij.nl/wecr-nitraatrichtlijn-desastreus-voor-intensieve-telers>

Bijlage praktijkvoorbeelden 7^e AP

melkveebedrijf klei

Voor bedrijf uitgerekend dat de totale sloot lengte ongeveer 9900 meter is. Met een breedte van 5 meter bemesting vrij is **dat dus 4,95 ha**. Mijn totale oppervlakte is 65,5 ha. Daarbij ruim **7,5% van** grond kwijt die ik niet meer mag bemesten en betelen.

Bij derogatie nog geen probleem om aan 70% rustgewassen te komen. Het belemmert echter in bedrijfsvoering. Minder keus om bijvoorbeeld niet meer aan derogatie mee te doen en iets anders met grond te doen, bijvoorbeeld kringloop uitwisseling voor aardappelen of uien.

Kosten

Keuze optie om 5 ha bij te huren, dat kost hier ongeveer €1250 euro per ha. **Dus €6250 per jaar.**

Vermogen schade

Koop vervangende grond 5 ha x 80.000 is **450.000 euro.**

extra mest afvoeren:

$250 \text{ kg N per ha} / 4 \text{ kg per m}^3 = 62,5 * 4,95 \text{ ha} = 310 \text{ m}^3 \text{ totaal}$

Per m³ afvoer in mijn omgeving € 6,-.

Mest afvoer kosten € 1860,- per jaar.

Opbrengstderving:

$12.000 \text{ kg ds per ha} * 50\% \text{ opbrengstderving} = 6.000 * 4,95 \text{ ha} = 29.700 \text{ kg ds} * € 0,15 = \text{€4.455}$

Totale extra kosten € 6.315,-.exclusief vermogen schade.

Per liter melk is dat $6.315 : 1,25 \text{ mil} = 0,5 \text{ cent per liter.}$

praktijkvoorbeelden 7^e AP melkveebedrijf zandgrond

20 ha eigendom 9ha pacht

3km sloot

Bij 2 meter 0,6ha kwijt

Pacht 1250,00 is 750 per jaar

Vermogensschade, koop 90000 per ha is **54.000 euro**

bij geen huur of koop.

Fosfaat ruimte neutraal 65 kg is 35 kg d.w.z. **0,8 koe** minder HF hoogproductief

Deels verbod wet grondgebonden veehouderij!

Bij 5 meter 1,5 ha kwijt

Pacht 1250,00 is 1900euro per jaar

Koop 90000 per ha is 135000 euro

bij geen huur of koop

Fosfaat ruimte neutraal 65 kg is 100 kg d.w.z. 2 koeien minder HF hoogproductief (€800 per koe rendement)

Deels verbod wet grondgebonden veehouderij

Mestafzet 14 euro per m³

55m³ per ha bij niet aankoop extra afzet.

Ook opbrengst derving door minder mais en meer gras

op zandgrond 17 ton ds mais per ha t.o.v. 10 ton ds gras per ha. voor elke ha mais minder moet je 1,7 ha extra gras telen (ook extra bewerkingskosten tellen elke extra ha kost 5 snedes gras per jaar €25 maaien €10 schudden en €20 per en €100 voor hakselen per snede dus €750 extra kosten per ha t.o.v. mais.

Grasland heeft meer water d.w.z. beregening nodig dan mais op zand, ongeveer €92 per ha per keer (bron WUR-rapport)

grasland gemiddeld 8 keer beregen t.o.v. mais 2x is dus $6 \times 92 = €552$ per ha extra kosten met de huidige druk tegen beregen gaat dit veel weerstand opleveren.

Op bedrijf 20 ha eigendom komt er een waardedaling bij van €20000 per ha wanneer alles van bouwland blijvend grasland gaat worden totaal €400000,-- euro.

dit heeft ook gevolgen voor mijn balans door minder Eigen vermogen ga je meer rente opslag betalen gok ongeveer €5000 per jaar extra rentelasten

praktijkvoorbeelden 7^e AP melkveebedrijf veen

Kostenberekening bufferstroken in kader 7de actieprogramma Stikstof. 2023 tot 2027.

Uitgangspunt:

Veenweidegebied Zuid-Holland, Utrecht en Friesland

A Bufferstrook van **2 meter** langs **alle** watergangen,

B Bufferstrook van **5 meter** langs **alle** watergangen.

Percelen zijn 35 tot 50 meter breed met aan beide zijde een sloot.

Berekeningen:

A. $2 \times 2\text{ m} = 4\text{ m}$ per perceel van 40 meter breed = 10 % bufferstrook, d.w.z. 5 ha.

B. $2 \times 5\text{ m} = 10\text{ m}$ per perceel van 40 meter breed = 25 % bufferstrook, **d.w.z. 12,5 ha**

Voorbeeld bedrijf met 100 mk en jongvee op 50 ha grond is nu grondgebonden en grondgebonden groei moet nu:

- 10 tot 25 % koeien en jongvee minderen en zal zo 85.000 kg tot 250.000 melk minder produceren.
- Of 10 tot 25 % minder mestplaatsingsruimte en teelt oppervlakte missen en daarom mest moeten afvoeren en voer aankopen.

Minder melk produceren terwijl kosten voor alsnog gelijk blijven zal 10.000 tot 25.000 eurominder inkomsten betekenen welke niet beschikbaar is voor verduurzaming en innovatie.

Mestafvoer en voer aankopen betekent direct een verhoging van de kosten:

- 5 tot 12,5 ha grond minder a 70 m³ mest per ha. = 350 m³ tot 875 m³ mest afvoeren
- 15 euro per m³ afvoer kosten = **5.250 tot 13.125 euro**
- **Door dat men niet meer grondgebonden is moet alle mest van het bedrijf worden verwerkt deze kosten zijn nog niet te overzien**
- Voer aankoop: 5 ha tot 12,5 ha mais à 2000 euro = **10.000 tot 25.000 euro per bedrijf**
- **Mestafvoer en voer aankopen brengt extra kosten met zich mee van samen 15.250 tot 38.125 euro per bedrijf. Afhankelijk dus van de breedte van de bufferstrook.**
- Ook hier geldt dat de extra gemaakte kosten niet beschikbaar zijn voor verduurzaming en innovatie.

Ander optie is verloren grond bij kopen **maar zonder uitbreiding van productie** is dit een vrijwel onbetaalbare optie. Ook zal de vraag naar beschikbare grond enorm toenemen zodat deze optie doorrekenen eigenlijk zinloos is.

5, 5 ha grond bijkopen incl. beperkingen à 60.000 euro per ha. Is al 330.000 **euro** hetgeen met een last van 7% = 23.100 euro'

Bij 12,5 ha zal met beperkingen van 25 % zal maar liefst 15,6 ha moeten worden gecompenseerd. 15.6 ha x 60.000 euro = 936.000 euro. Een absurd bedrag bij 7 % kosten van jaarlijks 65.520 euro.